

ماتریس یمن: کشف روابطی که جنگ را پیش می‌راند

به قلم الانا دولوزی (/fa/experts/alana-dwlwzy-0/)، استیون سیش (/fa/experts/astywn-sish/)

۱۴ اکتبر ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/yemen-matrix-untangling-relationships-drive-war
العربية (/policy-analysis/msfwft-alymn-fk-uqd-allaqat-alty-twjz-alhrb/)

درباره نویسنده

الانا دولوزی (/fa/experts/alana-dwlwzy-0/)

الانا دولوزی هموند پژوهشگر در برنامه برنشتاین در امور خلیج و سیاست انرژی در انستیتو واشنگتن است

استیون سیش (/fa/experts/astywn-sish/)

تحلیل کوتاه

یک کارشناس یمن درباره راهنمای نوآورانه و تعاملی خود با یکی از سفرای سابق آمریکا گفت‌وگو می‌کند یعنی «ماتریس یمن» که معرف بازیگران مناقشه یمن و تکاپوهای آنان است

در ۷ اکتبر ۲۰۲۰، انستیتو واشنگتن با شرکت الانا دولوزی و استیون سیش، سفیر سابق آمریکا در یمن، یک نشست مباحث سیاست‌گذاری به صورت آنلاین برگزار کرد تا «ماتریس یمن: متحدان و دشمنان» (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/yemen-relationship-matrix>) را رونمایی کند. ماتریس یمن یک راهنمای مرجع و ابزار تعاملی آنلاین است که بر نارضایتی‌هایی که انگیزه رویدادها در یمن امروزی است تکیه دارد. الانا دولوزی، پدیدآورنده این راهنما، هموند خانواده روبین در انستیتو و استادیار در مرکز مطالعات امنیتی دانشگاه جورج‌تاون است. استیون سیش، نایب‌رئیس اجرایی موسسه کشورهای عربی خلیج فارس در واشنگتن و سفیر سابق آمریکا در یمن است. متن پیش‌رو فشرده نظرات آنهاست.

الانا دولوزی

انگیزه شکل‌گیری پروژه «ماتریس یمن» کمک به مردم برای آگاهی سریع از اوضاع پیچیده جاری در یمن است. با ایجاد این پروژه می‌خواستم روابط و رویدادهای عمده‌ای را که در شکل‌دهی به جنگ یمن نقش داشته‌اند معرفی کنم و همزمان شکل‌گیری آن را از طریق شبکه پیچیده‌ای از رویدادها نشان دهم. برای توضیح این مناقشه، این پروژه از رویکردی متکی بر زنجیره روایت رویدادها استفاده می‌کند. این شیوه با بیان تاریخ به زبان افراد و گروه‌هایی که آن را تجربه کرده‌اند، صورت انسانی داستان یمن را نشان می‌دهد.

«ماتریس یمن» بر سه گونه اطلاعات تمرکز دارد: بازیگران رویدادها و روابط. این پروژه به ویژه به دوازده بازیگر اصلی نگاه می‌کند. گرچه محدودیت دامنه پروژه مانع ایجاد یک فهرست جامع از بازیگران می‌شود، اما بر افراد و گروه‌های اصلی و پرنفوذ یا در خور توجه تمرکز شده است. با این حال، همانطور که در مقدمه یاد شده است، آنچه در اینجا نیامده شامل قبایل، جناح‌های منشعب داخل احزاب

سیاسی اصلی و گروه‌های تروریستی می‌شود. این پروژه همچنین برخی قدرت‌های خارجی از قبیل قطر را هم کنار گذاشته است چون روابطشان با بازیگران یمن مشکل‌تر از آن است که بتوان حدود آن را مشخص کرد ولی اگر نفوذ این قدرت‌های خارجی رو به افزایش باشد لازم است در ماتریس گنجانده شوند.

رویدادهای برگزیده‌ای که در ماتریس آمده وقایع تاریخی کلیدی هستند که نگاه یمنی‌هایی را که امروز در حیات اند شکل می‌دهد. توجه به این رویدادها امکان درک عمیق‌تر تکاپوهای سیاسی جاری را در یمن فراهم می‌کند. برای یمنی‌ها رویدادهای گذشته کماکان بر رویدادهای حال حاضر تاثیر می‌گذارند و رویدادهای ۱۹۶۲، ۱۹۸۶، ۱۹۹۴ و ۲۰۰۴ هنوز به اندازه رویدادهای جاری نقش بازی می‌کنند.

سرانجام این پروژه پنج گونه اصلی از روابط را پوشش می‌دهد که بین طیفی از متحدان و دشمنان توزیع می‌شود و بین دو قطب متحد/دشمن تقسیماتی مثل مطلوب پیچیده و نامطلوب قرار می‌گیرد. رویکرد پروژه این است که روابط ایستا نیستند و در امتداد طیف متحد/دشمن حرکت می‌کنند. این ماتریس ضمناً تلاش دارد تا جای ممکن مستقل از زمان رویدادها باشد ولی در صورت هرگونه تغییر اساسی در روابط یادشده به‌روزرسانی خواهد شد.

یکی از ثمرات کلیدی این پروژه فهم این نکته است که چگونه ناراضی‌ها در قلب تصمیمات و روابط کنونی نقش پیدا کرده‌اند و چگونه نقش آن‌ها در آینده باقی خواهد ماند. ازین رو اگر کسی سعی کند بفهمد چرا در یمن ائتلاف معینی به وجود آمده اغلب بهترین کار شروع با ناراضی‌های مشترک بین اعضای آن ائتلاف است. یک نمونه حمله حوثی‌ها به جنوب در ۲۰۱۵ است. برای دولت عبد ربه منصور هادی رئیس‌جمهور یمن تصرف عدن از سوی حوثی‌ها فقط نمادی دیگر از کودتای حوثی‌ها علیه او بود. برای «شورای انتقالی جنوب» این رویداد فصلی دیگر از تهاجم شمال به جنوب بود. این حس مشترک از بی‌عدالتی دولت هادی را با شورای انتقالی جنوب علیه حوثی‌ها به طور موقت متحد کرد. درحالی که آتش دشمنی بین خودشان که در رویدادهای ۱۹۸۶، ۱۹۹۴ و بعد از آن ریشه داشت زیر خاکستر باقی بود و نهایتاً به بروز خشونت انجامید.

یک نتیجه دیگر که می‌توان از ماتریس استنتاج کرد این است که نزدیک‌ترین متحدان یمنی‌ها عمدتاً بازیگران خارجی هستند. تقریباً تمام بازیگران اصلی یمنی به یک پشتیبان خارجی برای حمایت مالی متکی هستند. مثلاً شورای انتقالی جنوب به امارات متحده عربی معترضان المهره به عمان و حوثی‌ها به ایران وابسته‌اند. به رغم چنین حمایت‌هایی گروه‌های یمنی احساساتی را بروز می‌دهند که شدیداً مخالف نفوذ مداخله‌گران خارجی است. ازین رو روابط یمن با حامیان خارجی چندبُعدی است: منابع مالی به تداوم جاه‌طلبی‌های گروه‌های یمنی کمک می‌کند اما این گروه‌ها برای حفظ استقلال خود همیشه از توصیه حامیان‌شان پیروی نمی‌کنند. به‌ندرت یک گروه در یمن کاملاً به نیابت از کشوری خارجی عمل می‌کند. در واقع هادی گهگاه به عربستان بی‌اعتنایی می‌کند حوثی‌ها از توصیه ایران سرپیچی کرده‌اند و شورای انتقالی جنوب گاهی احتیاط‌های امارات را نادیده می‌گیرد. مهم است که سیاست‌گذاران این چندبُعدی بودن را در ذهن داشته باشند چون افراد معمولاً توضیحات خود را از تکاپوهای یمن بیش‌ازحد ساده‌سازی می‌کنند.

استیون بیش

«ماتریس یمن» خیلی زود به یک ابزار تحقیقی اساسی برای همه ناظران یمن تبدیل می‌شود. این پروژه تلاش می‌کند دو موضوع بغرنج را توضیح دهد: (۱) تکاپوهای منحصر به فرد مناقشه یمن و (۲) نحوه تحول این تکاپوها. برای انجام این کار این پروژه جزئیاتی حیاتی را از عواملی که در یمن نقش بازی می‌کنند ارائه می‌دهد و درعین حال بر شناور بودن اوضاع و نحوه تغییر سریع روابط صحنه می‌گذارد.

یک نتیجه‌گیری چشمگیر از این ماتریس آن است که زنان در مناصب قدرت و نفوذ در یمن حضور ندارند. به رغم تلاش‌های مارتین گریفیث نماینده ویژه سازمان ملل برای گنجاندن صدای زنان یمنی کارهای زیادی باید صورت گیرد تا اطمینان حاصل شود که زنان در فرایندهای تصمیم‌گیری مشارکت می‌کنند. این ماتریس همچنین رقابت منافع شخصی را در بین تصمیم‌گیرندگان کلیدی در یمن روشن می‌کند البته بسیاری از آن‌ها معتقدند آنچه نفع شخصی برای‌شان دارد به طور کلی به نفع کشور هم هست. این دیدگاه‌ها نتیجتاً منافع شخصی را بالاتر از بهبود رفاه ملی نشانده‌اند.

*فشرده گفتارها را زیاد بشلاغم تهیه کرده‌است. رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با کمک سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن ممکن شده است.

BRIEF ANALYSIS

Targeting the Islamic State: Jihadist Military Threats and the U.S. Response

February 16, 2022, starting at 12:00 p.m. EST (1700 GMT)

◆
Ido Levy ,
Craig Whiteside

(/policy-analysis/targeting-islamic-state-jihadist-military-threats-and-us-response)

تحليل کوتاه

ایران مردم خود را آماده می‌کند ولی (فعلا) نه برای سازش هسته‌ای

۹ فوریه ۲۰۲۲

◆
جیسون پرودسکی ,
عمر کرمی

(fa/policy-analysis/ayran-mrdm-khwd-ra-amadh-myknd-wly-fla-nh-bray-sazsh-hsthay/)

BRIEF ANALYSIS

Challenges to Taliban Rule and Potential Impacts for the Region

۹ فوریه ۲۰۲۲

◆
Mohamed Mokhtar Qandil

(/policy-analysis/challenges-taliban-rule-and-potential-impacts-region)

